

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se och
i.transport.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr I2021/02884

Remissvar förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022 - 2033

Diarienummer 2021/633

Ärendet

Trafikverket har upprättat förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022 – 2033. Planen beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas och omfattar i huvudsak:

- drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar
- investeringar i statliga vägar, järnvägar, farleder och slussar
- åtgärder för att minska infrastrukturens miljöpåverkan
- stöd till kommuner för att främja hållbara stadsmiljöer (stadsmiljöavtal)
- medel till forskning och innovation.

På uppdrag av regeringen har Trafikverkets förslag remitterats till samtliga kommuner och övriga remissinstanser.

Sammanfattning av yttrandet

Ulricehamns kommun står bakom Västra Götalandsregionens gemensamma yttrande men vill också särskilt betona nedanstående punkter.

Nya stambanor

Det är positivt att ny stambana Göteborg - Borås finns med i planförslaget. En snar utbyggnad av nya stambanor är en avgörande åtgärd för bredare kompetensförsörjning och därmed en större arbetsmarknadsregion. Det är också positivt att medel avsätts tidigt under planperioden för fortsatt utredning av de nya stambanornas centrala delar. Det är angeläget att detta utredningsarbete drivs effektivt framåt så att det inför nästa planrevidering finns färdiga objekt att lyfta in i planen. Sträckan Borås – Jönköping, via Ulricehamn, bör vara den del av

Kommunstyrelsen

TELEFON 0321-59 50 00 (vx) E-POST kommun@ulricehamn.se
BESÖKSADRESS Bogesundsgatan 22 POSTADRESS 523 86 Ulricehamn
WEBB ulricehamn.se FACEBOOK [facebook.com/ulricehamnskommun](https://www.facebook.com/ulricehamnskommun)

ULRICEHAMNS
KOMMUN

nya stambanor som står näst på tur då sträckan i dag helt saknar järnväg vilket väsentligt ökar nyttan av den redan påbörjade etappen Göteborg – Borås.

Väg 40 delen Ulricehamn – Jönköping

Väg 40 utgör tillsammans med europaväg 4 huvudförbindelse mellan Sveriges två största städer och ekonomiska regioner, Stockholm och Göteborg. Hela sträckan har motorvägsstandard, förutom 4 mil mellan Ulricehamn och Jönköping som återstår att bygga ut.

I anslutning till planförslaget redovisar Trafikverket ett antal namngivna objekt som kan vara aktuella att ta in i planen om den ekonomiska ramen utökas. Ett av de objekt som nämns är delen Skogslid – Haga på väg 40 mellan Ulricehamn och Jönköping. Kommunen är positiv till att sträckan är ett av de objekt som står på tur för utbyggnad. Samtidigt konstaterar kommunen att hela sträckan Ulricehamn - Jönköping behöver finansieras, planeras och byggas ut till motorvägsstandard snarast möjligt då en sådan satsning är samhällsekonomiskt lönsam. Det är först med en utbyggnad av hela sträckan som full nytta uppnås med redan utbyggda motorvägssträckor och Sverige kan leva upp till EU-standarden för TEN-T vägnätet. Riksrevisionens granskningsrapport *Väg- och järnvägsinvesteringar i Sverige -saknas ett EU-perspektiv?* (RIR 2017:27) belyser på ett tydligt sätt vägens betydelse och konsekvenserna av uteblivna satsningar på aktuell sträcka.

Vidmakthållande väg

Att underhålla även de mindre vägarna i rätt tid lönar sig i längden och minskar behovet av stora reinvesteringsåtgärder i framtiden. Redan i dag är underhållet av det mindre vägnätet eftersatt vilket i slutändan minskar möjligheten att bo eller bedriva näringsverksamhet utanför de större stråken. Det är bekymmersamt att Trafikverkets bedömning är att nuvarande ram inte ens räcker till att ta hand om den infrastruktur vi har. Det är ytterst angeläget att det årliga anslaget räcker till för att sköta samtliga vägar, inte bara de mest trafikerade.

Yttrandet i sin helhet

Ulricehamns kommun står bakom Västra Götalandsregionens gemensamma yttrande men vill också särskilt betona nedanstående punkter.

Nya stambanor

Det är positivt att ny stambana Göteborg - Borås finns med i planförslaget. En snar utbyggnad av nya stambanor är en avgörande åtgärd för bredare kompetensförsörjning och därmed en större arbetsmarknadsregion. Det är också positivt att medel avsätts tidigt under planperioden för fortsatt utredning av de nya stambanornas centrala delar. Det är angeläget att detta utredningsarbete drivs effektivt framåt så att det inför nästa planrevidering finns färdiga objekt att lyfta in i planen. Sträckan Borås – Jönköping, via Ulricehamn, bör vara den del av nya stambanor som står näst på tur då sträckan i dag helt saknar järnväg vilket väsentligt ökar nyttan av den redan påbörjade etappen Göteborg – Borås.

Ulricehamns kommun anser att nya stambanor behöver byggas i Sverige för att skapa förutsättningar för utvidgade arbetsmarknadsregioner, ökad internationell konkurrenskraft

Kommunstyrelsen

TELEFON 0321-59 50 00 (vx) E-POST kommun@ulricehamn.se
BESÖKSADRESS Bogesundsgatan 22 POSTADRESS 523 86 Ulricehamn
WEBB ulricehamn.se FACEBOOK [facebook.com/ulricehamnskommun](https://www.facebook.com/ulricehamnskommun)

ULRICEHAMNS
KOMMUN

och bostadsbyggande för att möta nuvarande och kommande generationers behov. De nya stambanorna får Sverige att växa samtidigt som avstånden minskar mellan viktiga tillväxtregioner i landet. Med nya stambanor knyts Sveriges storstäder närmre varandra och skapar möjligheter för regioner och städer att växa. Ulricehamns kommuns geografiska läge innebär en närhet till Jönköping, Borås, Landvetters flygplats och Göteborg. Med en höghastighetsjärnväg och en station i kommunen knyts bostads- och arbetsmarknader samman vilket skapar stora tillväxtpotentialer.

För att de nya stambanorna ska få avsedd effekt måste det regionala resandet prioriteras med fler stationer utmed sträckan, vilket ligger i linje med det transportpolitiska målet att säkerställa en samhällsekonomisk effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning i hela landet. En station i Ulricehamn skulle enligt Trafikverkets beräkningar medföra ytterligare en miljon nya resenärer och vara en av de stationsorter där tillgängligheten ökar mest på hela den nya stambanan.

Med en station i Ulricehamn kommer uppskattningsvis cirka 4 000 nya bostäder tillkomma i kommunen. Stationen i Ulricehamn innebär också en avlastning bostadsmarknaderna i Jönköping, Borås och Göteborg när restiden förkortas. En station i Ulricehamn bidrar också till robustare stambanor utifrån både kapacitet och driftsäkerhet.

Ulricehamns kommun är en växande kommun och attraktiv för nya invånare i många avseenden. Kommunen har idag en stor andel arbets- och studiependlare, med buss och bil som främsta pendlingsalternativ. Ulricehamn ser ett redan starkt resandemönster och stråket Borås - Ulricehamn - Jönköping är ett av Västra Götalandsregionen absolut starkaste stråk. Pendlingsmönster är starkast där förbindelserna är goda. Mellan Ulricehamn och Borås (och omvänt) pendlar idag över 3 000 personer dagligen. Med den nya stambanan kommer man kunna ta sig mellan Ulricehamn och Göteborg på motsvarande restid. Idag tar det kollektiva resandet till Jönköping nästan en timma. Det finns därför stor potential till ökandet resande, ökad samhällsnytta och miljönytta med en ny järnväg och station i Ulricehamn. Trafikverkets egna beräkningar pekar ut Ulricehamn med drygt en miljon nya resenärer som den ort som tillför fjärde mest nya resenärer längs hela den nya stambanan mellan Stockholm och Göteborg.

Att öka förutsättningarna för regionalt resande ligger helt i linje med de transportpolitiska hänsynmålen. Ett utbyggt och modernt järnvägssystem som skapar förutsättningar för regionalt resande kommer minska antalet allvarligt skadade i trafiken samtidigt som klimatpåverkan begränsas.

Väg 40 delen Ulricehamn – Jönköping

Väg 40 utgör tillsammans med europaväg 4 huvudförbindelse mellan Sveriges två största städer och ekonomiska regioner, Stockholm och Göteborg. Hela sträckan har motorvägsstandard, förutom 4 mil mellan Ulricehamn och Jönköping som återstår att bygga ut.

Vägen ingår i det av EU utpekade TEN-T -stomnätet (Core Network) som består av de sträckningar som anses vara strategiskt allra viktigast för transportflödena både inom Europa och globalt sett. Målet med infrastrukturutvecklingen längs stomnätet är att färdigställa

Kommunstyrelsen

TELEFON 0321-59 50 00 (vx) E-POST kommun@ulricehamn.se
BESÖKSADRESS Bogesundsgatan 22 POSTADRESS 523 86 Ulricehamn
WEBB ulricehamn.se FACEBOOK [facebook.com/ulricehamnskommun](https://www.facebook.com/ulricehamnskommun)

ULRICEHAMNS
KOMMUN

sammanhängande förbindelser som kommer att möjliggöra effektiva och högkvalitativa transporttjänster för alla medborgare och ekonomiska aktörer. Vägar ska vara speciellt utformade och byggda för att vara motorvägar eller motortrafikleder. Ambitionen är att de mål som finns formulerade ska vara uppfyllda år 2030.

Region Jönköpings län, Ulricehamns kommun och Jönköpings kommun har gemensamt låtit genomföra en åtgärdsvalsstudie för sträckan som presenterades 2016. Dagens väg har brister och olika utbyggnads- och trimningsalternativ har utretts. Trimningsåtgärderna bedöms kunna genomföras på kort sikt medan de två övriga åtgärderna har en längre tidshorisont. Konsultföretaget Sweco fick inom ramen för studien uppdraget att genomföra samhälls-ekonomiska lönsamhetsberäkningar. Enligt studien är en utbyggnad till EU-standard samhällsekonomiskt lönsam (NNK 0,39). Det konstateras också att utbyggnad till motorväg är en mer lönsam åtgärd på sträckan än trimningsåtgärder.

Trafikverket genomförde under 2021 en begränsad åtgärdsvalsstudie på sträckan Ulricehamn – länsgränsen i syfte att föreslå mindre beställningsbara trimningsåtgärder i anslutning till sträckans busshållplatser. I rapporten konstaterar Trafikverket:

Denna del av väg 40 är utpekad som en betydande brist i den nationella bristbeskrivningen för transportsystemet 2018-2029. Kvarlämnade brister är korsningar med låg standard samt bristande säkerhet och framkomlighet för gång- och cykeltrafiken. Ytterligare brister är att arbetsmiljökraven om tillräckligt avstånd för underhållsarbeten, minst 3 meter mellan mitträcke och förbipasserande trafik, inte uppnås på sträckan. Vägen behöver stängas av vid arbeten och olyckor. Problemet är som allra störst på de delar av vägen där det saknas omledningsvägnät.

Studien tar inte ett helhetsgrepp för att finna större kapacitetsförstärkande åtgärder, exempelvis motorvägsstandard eller nya omledningsmöjligheter för väg 40. Den kapacitetsbrist som råder längs delar av stråket kommer att behöva utredas i andra sammanhang.

Riksrevisionen har granskat hur regeringen och Trafikverket tidigare beaktat EU-perspektivet i planeringen av nationella väg- och järnvägsinvesteringar. Resultatet av granskningen redovisas i granskningsrapporten Väg- och järnvägsinvesteringar i Sverige -saknas ett EU-perspektiv? RIR 2017:27. Riksrevisionen konstaterar bl a följande:

Sverige uppfyller idag EU-målet om motorväg/motortrafikled på många av avsnitten i stomnätet. Ett av avsnitten på det svenska stomnätet som idag inte uppfyller EU-målen är riksväg 40 mellan Ulricehamn och Jönköping.

Det hade varit naturligt att Trafikverket genomfört en ÅVS på denna sträcka, då en utbyggnad hade gjort att hela sträckan Stockholm–Jönköping–Göteborg då skulle uppfylla EU-målen om motorväg/motortrafikled. Så har dock inte skett.

Därmed gör Riksrevisionen bedömningen att inte heller målet om motorväg/motortrafikled kommer att uppnås fullt ut fram till 2030. Riksrevisionen bedömer att det kan bli svårare att få undantag för denna stäckning, då den är belägen på den högtrafikerade stomnätssträckan Stockholm–Jönköping–Göteborg.

Kommunstyrelsen

TELEFON 0321-59 50 00 (vx) E-POST kommun@ulricehamn.se
BESÖKSADRESS Bogesundsgatan 22 POSTADRESS 523 86 Ulricehamn
WEBB ulricehamn.se FACEBOOK [facebook.com/ulricehamnskommun](https://www.facebook.com/ulricehamnskommun)

ULRICEHAMNS
KOMMUN

Detta särskilt eftersom en ÅVS gjord av de berörda kommunerna visar på att en investering i högre vägstandard är samhällsekonomiskt lönsam. Enligt Riksrevisionen bör därför Trafikverket snarast inleda en ÅVS för denna sträcka.

Trots att både Trafikverket och Riksrevisionen uppmärksammat tydliga brister med nuvarande vägutformning och att Sverige står bakom EU-målsättningen om en sammanhängande motorväg/motortrafikled på sträckan saknas vägen i Trafikverkets redovisade huvudförslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022 – 2033.

I anslutning till planförslaget redovisar Trafikverket ett antal namngivna objekt som kan vara aktuella att ta in i planen om den ekonomiska ramen utökas. Ett av de objekt som nämns är delen Skogslid – Haga på väg 40 mellan Ulricehamn och Jönköping. Kommunen är positiv till att sträckan är ett av de objekt som står på tur för utbyggnad. Samtidigt konstaterar kommunen att hela sträckan Ulricehamn - Jönköping behöver finansieras, planeras och byggas ut till motorvägsstandard snarast möjligt då en sådan satsning är samhällsekonomiskt lönsam. Det är först med en utbyggnad av hela sträckan som full nytta uppnås med redan utbyggda motorvägsetapper och Sverige kan leva upp till EU-standarden för TEN-T vägnätet.

För att frigöra utrymme i planen för den angelägna utbyggnaden av väg 40 mellan Ulricehamn och Jönköping är det nödvändigt att hitta andra finansieringsformer för de största projekten, vilket utvecklas i Västra Götalandsregionens yttrande.

Vidmakthållande väg

Ulricehamn är Västra Götalandsregionens till ytan största kommun. Stora delar av kommunen är helt beroende av att det mindre vägnätet erbjuder trafiksäkerhet och framkomlighet varje dag året om. Det mindre vägnätet är helt avgörande för att de nationellt så viktiga gröna näringarna ska kunna existera och bidra till landets välstånd. Genom den ökade osäkerheten i vår omvärld har näringens betydelse för landets självförsörjningsgrad av basala livsmedel uppmärksamrats allt mer.

Att underhålla även de mindre vägarna i rätt tid lönar sig i längden och minskar behovet av stora reinvesteringsåtgärder i framtiden. Redan i dag är underhållet av det mindre vägnätet eftersatt vilket i slutändan minskar möjligheten att bo eller bedriva näringsverksamhet utanför de större stråken. Det är bekymmersamt att Trafikverkets bedömning är att nuvarande ram inte ens räcker till att ta hand om den infrastruktur vi har. Även av det skälet är det angeläget att hitta alternativa finansieringsformer för de största investeringarna så att det årliga anslaget räcker till för att sköta samtliga vägar, inte bara de mest trafikerade.

Roland Karlsson
Kommunstyrelsens ordförande
Ulricehamns kommun

Kommunstyrelsen

TELEFON 0321-59 50 00 (vx) E-POST kommun@ulricehamn.se
BESÖKSADRESS Bogesundsgatan 22 POSTADRESS 523 86 Ulricehamn
WEBB ulricehamn.se FACEBOOK [facebook.com/ulricehamnskommun](https://www.facebook.com/ulricehamnskommun)

ULRICEHAMNS
KOMMUN